

Üniversitede öğrenim gören kız öğrencilerin HPV bilgi düzeyinin incelenmesi (Sakarya, Türkiye)

Investigation of the university female students knowledge on the HPV (Sakarya, Turkey)

Kevser Özdemir¹, Sevil Şahin², Alaettin Ünsal³

ÖZ

AMAÇ: Üniversite öğrencilerinin HPV hakkında bilgi düzeylerinin saptanmasıdır.

GEREÇ ve YÖNTEMLER: Çalışma, Eylül-Kasım 2015 tarihleri arasında Sakarya Üniversitesi öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen kesitsel tipte bir araştırmadır. Çalışma süresince okulda bulunan ve çalışmaya katılmayı kabul eden 618 öğrenci çalışma grubunu oluşturmuştur. Analizler için Mann-Whitney U testi, Kruskal Wallis testi ve Spearman Korelasyon Analizi kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık için $p \leq 0,05$ kabul edildi.

BULGULAR: Çalışma grubunu oluşturanların yaşları 18–30 arasında değişmekte olup, ortalama $20,21 \pm 1,77$ yıl idi. Bu çalışmada HPV ile ilgili olarak en çok doğru bilinen bilgi sorusu “Genital bölgede hijyenik olmayan işlemler HPV bulaş riskini artırır” iken, en çok yanlış bilinen ise “HPV enfeksiyonu doğurganlığı doğrudan etkilemez” bilgi sorusu olmuştur. Öğrencilerin HPV ile ilgili bilgi sorularından aldıkları puanlar 0–28 arasında değişmekte olup, ortalama $8,43 \pm 7,37$ puan idi.

SONUÇ: Bu çalışmada öğrencilerin HPV hakkındaki bilgi düzeylerinin düşük olduğu görülmüştür. Öğrencilerin akademik not ortalamaları ile HPV bilgi düzeyleri arasında bir ilişki yoktur. Üniversitelerde sağlıkla ilgili derslere yer verilmesi ve bu derslerde HPV hakkında da bilgi verilmesi yararlı olabilir. Ayrıca HPV hakkında belli aralıklarla bilgilendirme çalışmalarının yapılması bu konudaki duyarlılığı ve farkındalığı arttıracaktır.

Anahtar kelimeler: HPV, bilgi düzeyi, üniversite kız öğrencisi, Sakarya

ABSTRACT

OBJECTIVE: To determine the level of knowledge of university students about HPV.

MATERIAL and METHODS: The study is a cross-sectional study conducted on Sakarya University students between September–November 2015. The study group consisted of 618 female students who agreed to participate in the study and were in the school during the study. Mann-Whitney U test, Kruskal-Wallis test and Spearman's Correlation Analysis were used for the analyses. The statistical significance level was accepted as $p < 0.05$.

RESULTS: The age of the study group ranged from 18 to 30, with a mean of 20.21 ± 1.77 years. In this study, the most commonly known information question about HPV was “Unhygienic procedures increase the risk of HPV transmission in the genital area”, while the most commonly misknown was “HPV infection does not directly affect fertility” information question. The scores that students got from knowledge questions about HPV ranged from 0 to 28, and the mean was 8.43 ± 7.37 .

CONCLUSION: In this study, it was seen that students' knowledge level about HPV was low. There is no relationship between students' academic grade averages and HPV knowledge levels. It may be useful to include health-related courses in universities and to provide information about HPV in these courses. Also, informing about the HPV periodically will increase the sensitivity and awareness on this issue.

Keywords: HPV, knowledge level, university female student, Sakarya

GİRİŞ

Human Papilloma Virüs (HPV) genellikle genital siğile neden olan ve cinsel yolla bulaşan bir virüstür. Cinsel yoldan aktif bireylerde ilişki sırasında korunma (prezervatif)

sağlanmamışsa bulaş çok sık gözlenmektedir. Dünya genelinde HPV çok yaygın bir şekilde görülmektedir.^[1] İnsanda hastalık yapan HPV tipleri, anogenital siğilden kansere kadar çeşitli lezyonlardan sorumlu tutulmaktadır. HPV tip 6 ve 11 anogenital siğillerin %90'dan fazlasından sorumludur. HPV tip 16 ve 18 insanlarda kansere yol açmakta, tip 31 ve 33 ise muhtemelen karsinogenik olduğu düşünülmektedir. Servikal kanserlerde tip 16 en sık görülen HPV virüs tipi olup, bütün servikal kanserlerin %53,5'inde saptanır. HPV tip 18 ikinci sıklıkta görülüp, %17,2'sini oluşturur. Yalnızca HPV Tip 16 ve 18 ikisi birlikte tüm servikal kanserlerin %70'sinden fazlasından sorumludur. Daha sonra HPV 45 (%6,7), HPV 31 (%2,9), HPV 33 (%2,6), 52 (%2,3), 56 (%2,2) tipleri görülür.^[2]

¹Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sakarya, Türkiye
²Ankara Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ankara, Türkiye
³Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Eskişehir, Türkiye

Yazışma Adresi/ Correspondence:

Dr. Öğr. Üyesi Kevser Özdemir
Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, 54187, Sakarya, Türkiye
Tel: +90 507 235 41 02
E-mail: kevserozdemir@sakarya.edu.tr

Geliş/ Received: 12.10.2020

Kabul/ Accepted: 23.12.2020

HPV virüsü bulaştıktan sonra %70'i bir yıl içinde, %90'ı ise 2 yıl içinde vücuttan temizlenmektedir. Yüzde onluk kısım düşük riskli lezyonlara yol açan HPV tip 6 ve 11 tarafından oluşturulan genital siğile dönüşmektedir. HPV tip 16 ve 18 tarafından oluşturulan %2'lik kısmı ise kanser öncesi lezyonlara ve tedavi edilmediği takdirde kanserlere yol açmaktadır. Servikal kanser ve vulvar kanserin etiolojisinde rol oynadığı literatürdeki çalışmalarla belirlenmiştir.^[3-5]

Human Papilloma Virüs ile ilişkisi kanıtlanan servikal kanser ise dünyada kadınlarda en sık görülen 3. kanserdir. Kadınlarda kansere bağlı ölümlerin %1,6'sı ve jinekolojik tümörlere bağlı ölümlerin %15'i serviks kanserine bağlıdır.^[6] Türkiye, serviks kanseri insidansının en düşük olduğu Batı Asya grubu ülkeleri içinde yer almaktadır.^[7] Ülkemizde 2014 verilerine göre, kadın kanserlerinin %2,4'ünü serviks kanseri oluşturmaktadır. Kadınlarda görülen kanserler arasında 9. sırada, jinekolojik kanserler arasında ise 3. sıradadır.^[8]

HPV nedenli serviks kanserine karşı en etkili koruma profilaktik HPV aşısıdır. İlk cinsel ilişkiden önce yapılması gereken HPV aşısının uygulanma durumu çeşitli nedenlere bağlı olarak düşüktür.^[9,10] Toplumumuzda aşının yan etkileri ve güvenilirliği, etkililiği, maliyeti ve cinsel aktiviteyi artıracak şekilde kaygılar bulunmaktadır.^[11] Bu nedenle sağlık personeli HPV enfeksiyonu ve aşısı ile ilgili toplumu bilgilendirmek, var olan yanlış bilgileri düzeltmek ve bireylerin bilgi sahibi olarak aşı yaptırıp yaptırmamaya karar vermelerini sağlamak açısından önemli bir konudur.^[12] Ayrıca üniversite döneminde öğrenciler HPV enfeksiyonu ve komplikasyonları açısından risk altındadır. Bu yönlerden bakıldığında üniversite öğrencileri genç oldukları için HPV açısından risk grubunda olmaları nedeniyle, HPV enfeksiyonu ve aşıları konusunda yeterli bilgi sahibi olması gereken önemli bir gruptur.^[13] Bu çalışma ile üniversite öğrencilerinin HPV hakkındaki bilgi düzeylerinin saptanması ve ilişkili olduğu düşünülen bazı değişkenlerin incelenmesi amaçlanmıştır.

GEREÇ ve YÖNTEMLER

Bu çalışma, Eylül– Kasım 2015 tarihleri arasında Sakarya üniversitesi kız öğrencileri üzerinde yapılan bir kesitsel tipte bir araştırmadır. Çalışmanın evrenini Sakarya Üniversitesi bünyesinde Eylül– Kasım 2015 tarihleri arasında lisans eğitimi gören kız öğrenciler oluşturmaktadır. Bu çalışma için ulaşılması gereken minimum öğrenci sayısı minitab 16 istatistik paket programı yardımıyla 600 olarak hesaplanmıştır (standard deviation: 1,0, difference: 0,13, alpha: 0,05, power of test: 0,89). Fakülteler ise, kampüs içerisinde eğitim veren 16 adet fakülteden zarf yöntemi ile Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Mühendislik

Fakültesi ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi olarak belirlendi. Ardından her bir gruptan seçilen toplam 618 kız öğrenci çalışma grubunu oluşturdu.

Araştırmanın yürütülebilmesi için gerekli izinler alındı (17.09.2014 tarih ve 30579404/044 sayı). Ayrıca, veri toplanmadan önce de her bir fakültenin dekanlığından gerekli yazılı izinler alındı. Çalışmanın konusu ve amacı hakkında öğrencilere bilgi verildi ve öğrencilerin onamları alındıktan sonra, önceden hazırlanmış anket formları, gözetim altındaki öğrenciler tarafından sınıf ortamında dolduruldu. Veri toplama aşamasında Helsinki Bildirgesi'nde belirtilen kurallara uyuldu.

Bu çalışmada öğrencilerin HPV hakkındaki bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi amacıyla literatürden de faydalanılarak bir anket form hazırlandı.^[2,11-14] Bu anket form öğrencilerin bazı özelliklerini (yaşı, fakülte adı, sınıfı, yerleşim yeri, mezun olduğu lise, anne-baba öğrenim ve çalışma durumu, aile tipi, aile gelir durumu, kaldığı yer), HPV bilgi düzeyi ile ilişkili olduğu düşünülen bazı faktörleri (öğrenim görmekte olduğu bölümü isteme durumu, akademik not ortalaması, virüslerle kanser ilişkisi, HPV hakkında önceden bilgi sahibi olma durumu, HPV aşısı hakkında önceden bilgi sahibi olma durumu ve HPV aşısı olma durumu) ve 35 tane HPV ile ilgili bilgi sorusunu içermektedir. Anket formda yer alan HPV ile ilgili bilgi sorularının değerlendirilmesinde doğru bilinen her soruya "1" puan verildi. Öğrencilerin alacakları puanlar 0–35 arasında değişmektedir. Bilgi sorularından alınan puanlar arttıkça HPV bilgi düzeyi de artmaktadır.

Elde edilen veriler, IBM SPSS (versiyon 20.0) İstatistik Paket Programında değerlendirilmiştir. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Shapiro-Wilk testi ile yapılmıştır. Analizler için Mann-Whitney U testi, Kruskal-Wallis testi ve Spearman's Korelasyon testi kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık değeri olarak $p < 0,05$ kabul edilmiştir.

BULGULAR

Çalışma grubunu oluşturanların yaşları 18–30 arasında değişmekte olup, ortalama $20,21 \pm 1,77$ yıl idi. Öğrencilerin 102'si (%16,5) 18 yaşında, 117'si (%18,9) 19 yaşında, 156'sı (%25,2) 20 yaşında, 129'u (%20,9) 21 yaşında, 114'ü (%18,4) ise 22 ve üzeri yaş grubundadır. Çalışma grubundakilerin 294'ü (%47,6) Düz Lise'den, 196'sı (%31,7) Anadolu Lisesi'nden, 49'u (%7,9) Sağlık Meslek Lisesi'nden, 79'u (%12,8) ise diğer liselerden mezun olmuşlardır. Aile gelir durumunu orta düzeyde olduğunu bildiren öğrenci sayısı 443 (%71,7) idi. Öğrencilerden 482'si (%78,0) çekirdek tipi aile yapısına sahiptir. Yurtta kalanların sayısı 448 (%72,5) idi.

Bu çalışmada HPV ile ilgili olarak en çok doğru bilinen bilgi sorusu %58,7 ile “Genital bölgede hijyenik olmayan işlemler HPV bulaş riskini artırır” iken, en çok yanlış bilinen ise %22,5 ile “HPV enfeksiyonu doğurganlığı doğrudan etkilemez” bilgi sorusu idi. Öğrencilerin HPV hakkındaki sorulara verdikleri cevapların dağılımı Tablo 1’de gösterilmiştir.

Öğrencilerin HPV ile ilgili bilgi sorularından aldıkları puanlar 0–28 arasında değişmekte olup, ortalama $8,43 \pm 7,37$ puan idi. Çalışma grubundakilerin HPV ile ilgili bilgi sorularından aldıkları ortanca puanların bazı sosyo-demografik özelliklere göre dağılımı Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin HPV ile ilgili bilgi sorularına verdikleri cevapların dağılımı

HPV ile ilgili bilgi soruları	Doğru n (%)	Yanlış n (%)	Fikrim yok n (%)
HPV, genital siğillere neden olan bir mikroorganizmadır	178 (28,8)	13 (2,1)	427 (69,1)
Ailede serviks kanseri öyküsü bir risk faktörüdür.	296 (47,9)	43 (7,0)	279 (45,1)
Genital bölgede hijyenik olmayan işlemler HPV bulaş riskini artırır.	363 (58,7)	12 (1,9)	243 (39,3)
HPV enfeksiyonu serviks kanseri riskini artırır.	274 (44,3)	18 (2,9)	326 (52,8)
*HPV enfeksiyonuna karşı etkili bir aşı yoktur.	30 (4,9)	199 (32,2)	389 (62,9)
*Genital bölgedeki tüm siğiller serviks kanseri nedenidir	64 (10,4)	153 (24,8)	401 (64,9)
HPV ile enfekte olan her bireyde şikâyet olmaz.	62 (10,0)	102 (16,5)	454 (73,5)
Cinsel partner fazlalığı serviks kanseri riskini artırır.	284 (46,0)	26 (4,2)	308 (49,8)
Cinsel partneri çok olanlarla ilişki yaşamak serviks kanseri riskini artırır.	299 (48,4)	24 (3,9)	295 (47,7)
HPV enfeksiyonu doğurganlığı doğrudan etkilemez.	56 (9,1)	139 (22,5)	423 (68,4)
Kondom kullanımı serviks kanseri riskini azaltır.	170 (27,5)	48 (7,8)	400 (64,7)
Sigara, serviks kanseri riskini artırır.	206 (33,3)	41 (6,6)	371 (60,0)
Erken gebelik, HPV enfeksiyonu için bir risktir.	109 (17,6)	50 (8,1)	459 (74,3)
*3’den fazla gebelik, serviks kanseri riskini artırır.	132 (21,4)	50 (8,1)	436 (70,6)
Serviks kanserinden korunmada HPV aşısı etkilidir.	189 (30,6)	28 (4,5)	401 (64,9)
*HPV aşısı ömür boyu koruyucudur.	60 (9,7)	79 (12,8)	479 (77,5)
Serviks kanserinde erken tanı ve tedavi mümkündür.	254 (41,1)	26 (4,2)	338 (54,7)
*Cinsel yönden aktif olan her kadın PAP-Smear testi yaptırmalıdır.	228 (36,9)	19 (3,1)	371 (60,0)
*HPV enfeksiyonu tedavisinde antibiyotikler etkilidir.	51 (8,3)	76 (12,3)	491 (79,4)
PAP-Smear testinin hayat boyu 1 kez yapılması yeterli değildir.	159 (25,7)	44 (7,1)	415 (67,2)
Serviks kanseri kesin tanısı PAP-Smear ile konulmaz.	96 (15,5)	60 (9,7)	462 (74,8)
Serviks kanseri en sık 35–55 yaş grubunda görülür.	155 (25,1)	28 (4,5)	435 (70,4)
*Adet araları ve cinsel ilişki sonrası görülen anormal kanamalar, serviks kanserinin erken belirtilerindedir.	163 (26,4)	26 (4,2)	429 (69,4)
HPV aşısı sadece kız çocuklara yapılır.	94 (15,2)	89 (14,4)	435 (70,4)
*PAP-Smear, jinekolojik şikâyeti olanlara yapılmalıdır.	61 (9,9)	143 (23,1)	414 (67,0)
*Serviks kanseri, erken dönemde bulgu verir.	109 (17,6)	92 (14,9)	417 (67,5)
*Genital bölge siğilleri zararsızdır, kendiliğinden iyileşir	43 (7,0)	232 (37,5)	343 (55,5)
Genital bölge siğilleri kötü huylu olabilir, tanı için biyopsi gerekir.	234 (37,9)	20 (3,2)	364 (58,9)
Toplumun %70’i HPV ile enfektedir.	55 (8,9)	42 (6,8)	521 (84,3)
HPV aşısı 9–26 yaş grubuna uygulanır.	76 (12,3)	58 (9,4)	484 (78,3)
HPV aşısı her yıl tekrarlanmak zorunda değildir.	55 (8,9)	53 (8,6)	510 (82,5)
*Kadınlarda kanser nedeniyle ölümlerinin ilk sırasında serviks kanseri yer alır.	114 (18,4)	84 (13,6)	420 (68,0)
*Serviks kanseri olanlarda uterus tamamen alınır.	59 (9,5)	134 (21,7)	425 (68,8)
HPV enfeksiyonu tuvaletten bulaşabilen bir hastalıktır.	74 (12,0)	99 (16,0)	445 (72,0)
HPV enfeksiyonu öksürme ve hapşırma ile bulaşmaz.	185 (29,9)	50 (8,1)	383 (62,0)

*, yanlış önerme.

Tablo 2. Çalışma grubundakilerin HPV ile ilgili bilgi sorularından aldıkları ortanca puanların bazı sosyo-demografik özelliklere göre dağılımı

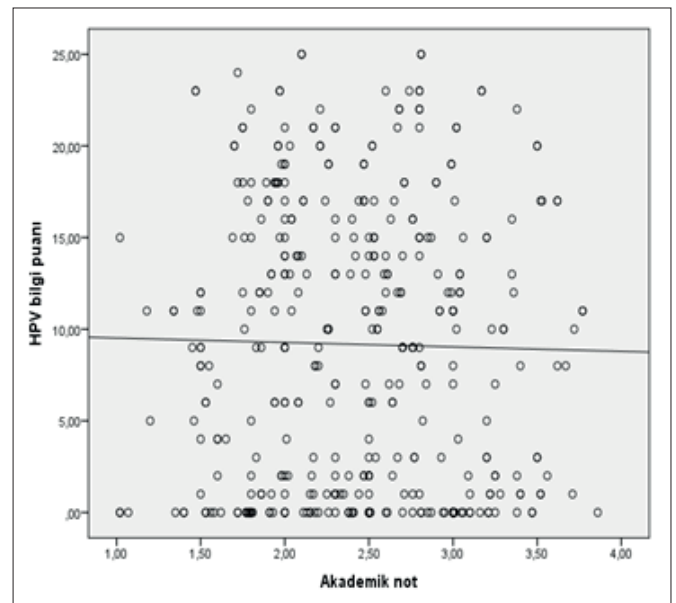
Sosyo-demografik özellikler	n	HPV bilgi puanı Median (min-max)	Test değeri z/KW; p	Çoklu karşılaştırma	p
Okulu					
Sağlık Yüksekokulu (1)	152	15,0 (0,0–28,0)	77,993; 0,000	1–2	0,000
Fen Edebiyat Fakültesi (2)	193	6,0 (0,0–21,0)		1–3	0,000
İktisadi İdari Bilimler F. (3)	187	3,0 (0,0–23,0)		1–4	0,002
Mimarlık-Mühendislik F (4)	86	9,0 (0,0–24,0)		2–3	1,000
-	-	-		2–4	0,118
-	-	-		3–4	0,016
Yaş grubu					
18	102	8,2 (0,0–28,0)	7,193; 0,126	-	-
19	117	6,8 (0,0–24,0)		-	-
20	156	9,6 (0,0–25,0)		-	-
21	129	8,6 (0,0–22,0)		-	-
22 ve üzeri	114	8,4 (0,0–25,0)		-	-
Yaşamının çoğunu geçirdiği yerleşim yeri					
Köy	70	6,0 (0,0–25,0)	0,016; 0,992	-	-
İlçe merkezi	178	8,0 (0,0–23,0)		-	-
İl merkezi	370	8,0 (0,0–28,0)		-	-
Mezun olduğu lise					
Düz Lise (1)	294	8,0 (0,0–25,0)	29,030; 0,000	1–2	1,000
Anadolu Lisesi (2)	196	7,0 (0,0–24,0)		1–3	0,000
Sağlık Meslek Lisesi (3)	49	18,0 (0,0–28,0)		1–4	1,000
Diğer Liseler (4)	79	6,0 (0,0–23,0)		2–3	0,000
-	-	-		2–4	1,000
-	-	-		3–4	0,000
Anne öğrenim durumu					
İlkokul ve altı	505	8,0 (0,0–28,0)	1,398; 0,162	-	-
Ortaokul ve üzeri	113	7,0 (0,0–22,0)		-	-
Baba öğrenim durumu					
İlkokul ve altı	368	8,0 (0,0–25,0)	1,185; 0,236	-	-
Ortaokul ve üzeri	250	8,0 (0,0–28,0)		-	-
Aile tipi					
Çekirdek (1)	482	8,0 (0,0–25,0)	1,968; 0,374	-	-
Geniş (2)	122	6,0 (0,0–28,0)		-	-
Parçalanmış (3)	14	5,0 (0,0–22,0)		-	-
Aile gelir durumu					
Kötü (1)	134	6,5 (0,0–25,0)	7,199; 0,027	1–2	0,798
Orta (2)	443	8,0 (0,0–28,0)		1–3	0,246
İyi (3)	41	5,0 (0,0–19,0)		2–3	0,030
Kaldığı yer					
Ailesi ile birlikte	99	5,0 (0,0–28,0)	0,861, 0,650	-	-
Yurtta	448	8,0 (0,0–25,0)		-	-
Evde arkadaşları ile birlikte	71	8,0 (0,0–23,0)		-	-
Toplam	618	8,0 (0,0–28,0)		-	-

Tablo 3. Öğrencilerin HPV ile ilgili bilgi sorularından aldıkları ortanca puanların HPV bilgi düzeyi ile ilişkili olduğu düşünülen bazı özelliklere göre dağılımı

HPV bilgi düzeyi ile ilişkili bazı özellikler	n	HPV bilgi puanı Median (min-max)	Test değeri z; p
Öğrenim görmekte olduğu bölümü isteme durumu			
İstemiyor	192	7,0 (0,0–23,0)	1,125; 0,260
İstiyor	426	8,0 (0,0–28,0)	
Öğrenim görmekte olduğu bölümü değiştirmeyi isteme durumu			
İstemiyor	425	7,0 (0,0–25,0)	1,876; 0,061
İstiyor	193	9,0 (0,0–28,0)	
Bazı virüslerin kansere neden olduğunu bilme durumu			
Bilmiyor	76	5,0 (0,0–22,0)	1,439; 0,150
Biliyor	542	8,0 (0,0–28,0)	
HPV virüsü hakkında önceden bilgi sahibi olma durumu			
Hayır	288	3,0 (0,0–24,0)	10,210; 0,00
Evet	330	13,0 (0,0–28,0)	
HPV virüsünün serviks kanserine neden olduğunu bilme durumu			
Bilmiyor	198	4,0 (0,0–24,0)	10,850; 0,000
Biliyor	420	14,0 (0,0–28,0)	
HPV aşısı hakkında önceden bilgi sahibi olma durumu			
Bilmiyor	452	5,0 (0,0–28,0)	8,832; 0,000
Biliyor	166	14,5 (0,0–25,0)	
HPV aşısı olma isteği			
İstemiyor	431	7,0 (0,0–25,0)	3,174; 0,002
İstiyor	187	11,0 (0,0–28,0)	
Toplam	618	8,0 (0,0–28,0)	-

Çalışma grubundakilerden 426'sı (%68,9) öğrenim görmekte olduğu bölüme isteyerek devam ettiğini, 542'si (%87,7) bazı virüslerin kansere neden olduğu hakkında bilgi sahibi olduğunu, 330'u (%53,4) HPV virüsü hakkında önceden bilgi sahibi olduğunu, 431'i (%69,7) HPV aşısı olmak istemediğini bildirmiştir. Öğrencilerin HPV ile ilgili bilgi sorularından aldıkları ortanca puanların HPV bilgi düzeyi ile ilişkili olduğu düşünülen bazı özelliklere göre dağılımı Tablo 3'de verilmiştir.

Bu çalışmada öğrencilerin akademik not ortalamaları 1,02–3,86 arasında değişmekte olup, ortalama $2,41 \pm 0,59$ idi. Çalışma grubundakilerin akademik not ortalamaları ile HPV bilgi değerlendirme sorularından aldıkları puanlar arasında bir ilişki saptanamamıştır ($r_s = -0,016$; $p = 0,751$). Öğrencilerin akademik not ortalamaları ile HPV bilgi değerlendirme sorularından aldıkları puanların dağılımı Grafik 1'de gösterilmiştir.

Grafik 1. Öğrencilerin akademik not ortalamaları ile HPV bilgi değerlendirme sorularından aldıkları puanların dağılımı.

TARTIŞMA

Üniversite öğrencilerinin HPV ile ilgili bilgi düzeylerini değerlendirmeyi amaçladığımız çalışmamızda, öğrencilerin HPV hakkındaki bilgi düzeylerinin düşük olduğu görülmüştür. HPV ile ilgili yapılan birçok araştırmada bu bulguyu destekleyen sonuçlar elde edilmiştir.^[15-18] HPV'ye yönelik yapılan çalışmalara bakıldığında; sağlıkla ilgili alanlarda öğrenim gören genç grubun yarısından fazlası HPV konusunda bilgi sahibi olduğunu ifade ederken^[19-22], üniversite geneli ve sağlık dışı alanlarda eğitim gören gençlerde ise %15-40 arasında HPV'ye yönelik bilgisinin olduğu ifade edilmiştir.^[5, 23-25] Bu çalışmada HPV ile ilgili olarak en çok doğru bilinen bilgi sorusu "Genital bölgede hijyenik olmayan işlemler HPV bulaş riskini artırır" iken, en çok yanlış bilinen ise "HPV enfeksiyonu doğurganlığı doğrudan etkilemez" bilgi sorusu olmuştur. Tarwireyi ve ark. yaptıkları bir çalışmada hemşirelerin yarısından fazlasının (%67) serviks kanseri ile ilgili bilgilerinin yetersiz olduğunu, %86,6'sının HPV'nin serviks kanseri için risk faktörü olduğunu bilmediklerini^[26], Pınar ve ark. çalışmalarında hemşirelerin %55,2'sinin "HPV kadının üreme organlarında kanser yapabilir" önermesine "evet" dediklerini belirlemişlerdir.^[27] Riskli grupta olan bireylere eğitim veren hemşirelerin bu sorulara doğru yanıt verme oranlarının yüksek olması sevindiricidir.

Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin HPV hakkındaki bilgi düzeylerinin diğer fakültelerde öğrenim görmekte olan öğrencilere göre anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu saptandı ($p<0,05$). Öğrencilerin HPV hakkında bilgilerinin YÜKSEK olması sağlık alanında eğitim görmeleri ile ilgili olabilir. Konuyla ilgili öğrenciler ve sağlık personeli ile yapılan bazı çalışmalarda HPV'nin yol açtığı hastalıkları bilen katılımcıların oranının yüksek olduğu görülmüştür.^[9,13,15,17,28,29] Çalışma grubunda Sağlık Meslek Lisesi mezunu olanların HPV bilgi düzeyi, diğer liselerden mezun olanlara göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir ($p<0,05$).

HPV virüsünün serviks kanserine neden olduğunu bilenlerin HPV bilgi düzeyi, bilmeyenlerden daha yüksek bulunmuştur ($p<0,05$). Toplumda görülen serviks kanserine bağlı kadın ölümleri toplumun konu hakkında bilinçlendirilmesiyle azaltılabilir. Ancak yapılan çalışmalar toplumun önemli bir oranının serviks kanserine neden olan risk etmenlerini bilmediğini göstermektedir. Risk etmenlerinin bilinmemesi; korunmaya ve tanı-tedavi yöntemlerinin kullanılmasına engel olmaktadır.^[30,31]

Çalışma grubunda HPV aşısı hakkında önceden bilgi sahibi olanların HPV bilgi düzeyi, olmayanlardan daha yüksektir ($p<0,05$). HPV aşısı ile aşılama öneren sağlık çalışanlarının oranlarını Daley ve ark. yaptıkları çalışmada %89,8^[32],

Esposito ve ark. %84,8 olarak bildirdikleri görülmüştür.^[33] Bizim çalışmamızda ise HPV aşısını öneren hemşirelik öğrencilerinin oranının (%83,3) literatürle uyumlu olarak yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar sağlık çalışanlarının HPV aşısını yüksek oranlarda önermeleri, farklı ülkelerde de olsalar, asılama konusundaki duyarlılıklarını, aşılama ile serviks kanseri ve HPV enfeksiyonu ile ilişkili diğer lezyonlarda azalma olabileceğine inandıklarını gösterebilir.

Çalışmamızda HPV aşısı olmak isteyen öğrencilerin HPV bilgi düzeyi, aşı olmak istemeyenlere göre daha yüksek saptanmıştır ($p<0,05$). Caskey ve ark.'nın (2009) yaptığı çalışmada ise; aşığı kabul eden kız öğrencilerin %89'u, kabul etmeyenlerin ise %83'ünün HPV'nin servikal kansere neden olduğunu bildikleri belirtilmiştir.^[34] Başka bir araştırma sonucuna göre ise aşı yaptırmış olan öğrencilerin %71,2'si HPV'nin servikal kansere neden olduğunu bildiğini, aşı yaptırmamış olan öğrencilerin ise %59,2'sinin HPV'nin servikal kansere neden olduğunu bildiğini belirtmiştir.^[35] Öğrencilerin HPV'nin servikal kansere neden olduğunu bilme oranlarının yüksek olması medya aracılığı ile aşının tanıtımına yönelik haberlerden ve bir kısmının da okulda verilen bilgilerden öğrenmiş olabileceği düşünülmektedir. Marlow ve ark.'nın (2009) yaptığı araştırmada; kız öğrencilerin %71,9'u aşının kendisini servikal kanserden koruyacağına inandığı için aşı yaptırmak istediği bildirilmiştir.^[36] Amerika Birleşik Devletleri'nde kolej öğrencileri arasında yapılan bir araştırmada öğrencilerin %74'ü aşının güvenilir olduğunu düşündükleri için aşı yaptırmak istediklerini belirtmiştir.^[37] Bu araştırmada da diğer araştırmalarla benzer nitelikte bulgular elde edilmiştir. Kız öğrencilerin büyük bir çoğunluğu servikal kansere karşı koruyucu olacağı için aşı yaptırmak istemektedir.

Yetişkinlerin HPV'yi duyma oranlarının yetersizliği de düşünülünce toplumumuz, serviks kanserinin bulaşıcı bir virüsten kaynaklandığını ve bulaş yollarını yeterince bilmemektedir. HPV enfeksiyonu hakkında farkındalığın olmaması aşı gibi korunma yöntemlerinin gerekliliği algısını azaltacaktır. Gençler hastalıklar konusunda daha umursamaz ve cesur davranışlar sergileyebilirler.^[24] Lise düzeyinde eğitim alan kızlar ve anneleriyle yapılan bir çalışmada anne öğrenim düzeyi lise ve üzeri olan kız öğrencilerin HPV bilgi düzeylerinin daha fazla olduğu bulunmuştur.^[25] Gençlerin bilgi sahibi olması için önce anne ve babaların bilgi düzeylerinin artırılması gerekmektedir.

SONUÇ

Bu çalışmada öğrencilerin HPV hakkındaki bilgi düzeylerinin düşük olduğu görülmüştür. Sağlık Meslek Lisesi mezunu olanların ve Sağlık Bilimler Fakültesi öğrencilerinin

HPV bilgi düzeyleri diğerlerine göre daha yüksektir. HPV hakkında önceden bilgi sahibi olanların HPV bilgi düzeyleri yüksektir. Öğrencilerin akademik not ortalamaları ile HPV bilgi düzeyleri arasında bir ilişki yoktur. Öğrencilerin HPV ile ilgili bilgi düzeylerinin artırılması için üniversitelerde sağlıkla ilgili dersler kapsamında HPV ile ilgili olarak yer verilmesi yararlı olacaktır. Ayrıca Sakarya Üniversitesi öğrencilerine yönelik olarak HPV hakkında belli aralıklarla bilgilendirme çalışmalarının yapılması bu konudaki duyarlılığı ve farkındalığı arttıracaktır.

Sınırlılıklar

Çalışmanın kesitsel tipte bir araştırma olması, çalışmanın sadece bir üniversitede yapılmış olması çalışmanın sınırlılıkları arasında sayılabilir.

Teşekkür

Çalışmamıza katılmaya gönüllü olan öğrencilere teşekkür ederiz.

Etik Kurul Onayı

Çalışma, Sakarya Üniversitesi Tıp Fakültesi Etik Kurulu tarafından onaylandı. (onay tarihi ve sayısı: 17.09.2014/30579404/044).

Hakem Değerlendirmesi

Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması

Yazarlar çıkar ilişkisi olmadığını beyan etmişlerdir.

Finansal Destek

Herhangi bir mali destek alınmamıştır.

Ethics Committee Approval

The study was approved by Sakarya University Faculty of Medicine Ethics Committee. (date and number of approval: 17.09.2014/30579404/044).

Peer-review

Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest

No conflict of interest was declared by the authors.

Financial Disclosure

No financial support has been received.

KAYNAKLAR

1. Crossley B, Crossley J. A review of the use of Human Papillomavirus (HPV) in cervical screening. *Br J Biomed Sci* 2017;74:105–9. [CrossRef]
2. Hacımustafaoglu M. İnsan Papilloma Virus (HPV) Aşılı. *Çocuk Derg* 2007;7:27–30.
3. Walboomers JM, Jacobs MV, Manos MM, Bosch FX, Kummer JA, Shah KV, et al. Human Papillomavirus is a necessary cause of invasive cervical cancer worldwide. *J Pathol* 1999;189:12–9. [CrossRef]
4. Monson J, Bosch FX, Coursaget P, Cox JT, Franco E, Frazer I, et al. Cervical cancer control, priorities and new directions. *Int J Cancer* 2004;108:329–33. [CrossRef]
5. Giuliano AR, Harris R, Sedjo RL, Baldwin S, Roe D, Papenfuss MR, et al. Incidence, prevalence, and clearance of type-specific Human Papillomavirus infections. *The Young Women's Health Study. J Infect Dis* 2002;186:462–9. [CrossRef]
6. Başlı M, Aksu H, Toptaş B. Bir üniversitede öğrenim gören sağlık yüksekokulu öğrencilerinin Human Papilloma Virüs ve HPV aşısı ile ilgili bilgi ve görüşleri. *Ankara Sağlık Bilimleri Derg* 2019;8:1–17. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/736473>
7. Kurtoglu E, Alper Güz A. Serviks Kanseri Epidemiyolojisi. *Türkiye Klinikleri J Gynecol Obst - Special Topics* 2014;7:1–4. <https://www.turkiyeklinikleri.com/article/en-serviks-kanseri-epidemiyolojisi-69419.html>
8. Türkiye Kanser İstatistikleri. [Online] Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, 2014. <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/kanser-istatistikleri/yillar/2014-yili-turkiye-kanser-istatistikleri.html>
9. Çeşmeci Y, Köylü B, Sulaiman J, Sancak E, Şenel S, Baki HE, et al. İnternlerin gözünden HPV enfeksiyonları ve HPV aşısı. *Türk Jinekolojik Onkoloji Derg* 2015;3:85–92. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/439557>
10. Cangöl E, Sögüt S, Kahyaoglu Süt H, Küçükkaya B. Hemşirelik bölümü öğrencilerinin HPV aşısına yönelik bilgi ve tutumları. *J Hum Sci* 2019;16:1–12. [CrossRef]
11. Şahbaz A, Erol O. HPV aşısı uygulamaları. *J Turk Soc Obstet Gynecol* 2014;2:126–30. [CrossRef]
12. Güvenç G, Akyüz A, Seven M. Hemşirelik yüksekokulu Öğrencilerinin Human Papillomavirus enfeksiyonu ve aşısı ile ilgili bilgi ve tutumlarının belirlenmesi. *Gülhane Tıp Derg* 2012;54:104–10. <https://app.trdizin.gov.tr/makale/TVRRd05UVXINZz09/hemsirelik-yuksek-okulu-ogrencilerinin-human>
13. Kunt İşgüder Ç, Oktay G, Yılmaz Doğru H, Delibaş İB, Özsoy AZ, Yıldız Çeltek N, Bulut YE. Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin HPV aşısı bilgi düzeyinin değerlendirilmesi. *J Contemp Med* 2017;7:1–7. [CrossRef]
14. Güdücü N, Gönenç G, İşçi H, Başgül Yiğiter A, Dündar İ. Awareness of Human Papillomavirus, cervical cancer and HPV vaccine in healthcare workers and students of medical and nursing schools. *J Clin Exp Invest* 2012;3: 318–25. [CrossRef]
15. Barnard M, George P, Perryman ML, Wolff LA. Human Papillomavirus (HPV) vaccine knowledge, attitudes, and uptake in college students: Implications from the precaution adoption process model. *Plus One* 2017;12:e0182266. [CrossRef]
16. Kızılcı Çakaloz D, Öztürk G, Çoban A, Karaçam Z. Ebelik öğrencilerinin servikal kanser ve HPV aşısı hakkında bilgi ve düşüncelerinin belirlenmesi. *Anad Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Derg* 2017;2:55–64. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/489419>
17. Erbaydar N, Çilingiroğlu N, Keskin C, Altunbaş M, Arslanoğlu E, Aydın O, et al. Human Papilloma Virus aşısı bir üniversite hastanesi hemşireleri için ne ifade ediyor? Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Derg 2016;3:16–27. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/330436>
18. Wilson KL, Lee Smith M, Rosen BL, Pulczinski JC, Ory MG. HPV vaccination status and mandate support for school-aged adolescents among college females: A descriptive study. *J Sch Nurs* 2017;33:232–45. [CrossRef]
19. Chelimo C, Wouldes TA. Human Papillomavirus knowledge and awareness among undergraduates in healthcare training in New Zealand. *N Z Med J* 2009;122:33–45. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/19859090/>
20. González LMR, Canto-Peréz JL, Puerto-Solís, M. Cervical cancer screening: knowledge among student workers in a rural area of Mexico. *Quality Prim Care* 2006;14:205–9. <https://primarycare.imedpub.com/cervical-cancer-screening-knowledge-among-student-workers-in-a-rural-area-of-mexico.pdf>

21. Medeiros R, Ramada D. Knowledge differences between male and female university students about Human Papillomavirus (HPV) and cervical cancer: Implications for health strategies and vaccination. *Vaccine* 2010;29:153–60. [CrossRef]
22. D'Urso J, Thompson-Robinson M, Chandler S. HPV Knowledge and Behaviors of Black College Students at a Historically Black University. *J Am College Health* 2007;56:159–63. [CrossRef]
23. Durusoy N, Yamazhan M, Taşbakan MI, Ergin I, Aysin M, Pullukçu H, et al. HPV Vaccine Awareness and Willingness of First-Year Students Entering University in Western Turkey. *Asian Pac J Cancer Prev* 2010;11:1–7.
24. Hoque E, Hoque M. Knowledge of and attitude towards cervical cancer among female university students in South Africa. *South Afr Epidemiol Infect* 2009;24:21–4. [CrossRef]
25. Hoque ME. Cervical cancer awareness and preventive behaviour among female university students in South Africa. *Asian Pac J Cancer Prev* 2010;11:127–30. [Erişim]
26. Tarwireyi F, Chirenje ZM, Rusakaniko S. Cancer of the cervix: knowledge, beliefs and screening behaviours of health workers in Mudzi District in Mashonal and East Province, Zimbabwe. *Cent Afr J Med* 2003;49:83–6. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/15214279/>
27. Pınar G, Algier L, Çolak M, Abbasoglu A. Hemsirelerin serviks kanseri ve HPV aşısı hakkındaki bilgi düzeyleri. *Türk Jinekolojik Onkoloji Derg* 2007;10:94–8. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/439202>
28. Özakar Akça S, Selen F, Büyükgönenç L. Hemşirelerin Human Papilloma Virüs (HPV) enfeksiyonu ve HPV aşısı hakkındaki bilgi düzeyleri: Eğitim ve araştırma hastanesi örneği. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Derg* 2016;13:116–21. [CrossRef]
29. Demirel Bozkurt Ö, Hadımlı A, Şen E, İkde Öner Ö, Öztürk Can H. Hemşirelik öğrencilerinin human papilloma virüs (HPV) enfeksiyonu ve aşısına yönelik bilgi ve görüşleri: bölgesel farklılıklar. *Uluslararası Hakemli Kadın Hastalıkları ve Anne Çocuk Sağlığı Derg* 2016;3:23–48.
30. Clifford GM, Smith JS, Plummer M, Munoz N, Franceschi S. Human papilloma virus types in invasive cervical cancer worldwide: A meta-analysis. *Br J Cancer* 2003;88:63–73. [CrossRef]
31. Munoz N, Bosch FX, de Sanjose S, Herrero R, Castellsagué X, Shah KV, et al. Epidemiologic classification of human papilloma virus types associated with cervical cancer. *N Engl J Med* 2003;348:518–27. [CrossRef]
32. Daley MF, Liddon N, Crane LA, Beaty BL, Barrow J, Babbel C, et al. A national survey of pediatrician knowledge and attitudes regarding human papillomavirus vaccination]. *Pediatrics* 2006;118:2280–9. [CrossRef]
33. Esposito S, Bosis S, Pelucchi C, Begliatti E, Rognoni A, Bellasio M et al. Pediatrician knowledge and attitudes regarding human papillomavirus disease and its prevention. *Vaccine* 2007;25:6437–46. [CrossRef]
34. Caskey R, Lindau ST, Alexander GC. Knowledge and early adoption of the HPV vaccine among girls and young women: results of a national survey. *J Adolesc Health* 2009;45:453–62. [CrossRef]
35. Meghani H, Dubey V, Kadri O, Mathur A, Cameron J, Beckermann, K. Factors Contributing to Uptake of the Publicly-funded HPV vaccine in Toronto. *Int J Infect Dis* 2010;14:e452. [CrossRef]
36. Marlow L, Waller J, Evans R, Wardle J. Predictors of interest in HPV vaccination: A study of British adolescents. *Vaccine* 2009;27:2483–8. [CrossRef]
37. Boehner CW, Howe SR, Bernstein DI, Rosenthal SL. Viral sexually transmitted disease vaccine acceptability among college students. *Sexually Transmitted Dis* 2003;30:774–8. [CrossRef]